

WPROWADZENIE

Niniejszy słownik przeznaczony jest dla wszystkich, którzy dokonują przekładu dokumentów urzędowych, pism oraz tekstów prawnych na język francuski: tłumaczy, osób wykonujących zawody prawnicze lub pracowników administracji państwowej i samorządowej, pracowników uczelni, studentów i wszystkich osób, które w swojej działalności stają przed koniecznością przetłumaczenia tekstu sporządzonego w języku prawnym i prawniczym.

Słownik stworzony został w taki sposób, aby ułatwić użytkownikowi odnalezienie właściwego w danym kontekście określenia. Stąd zawarto w nim wiele objaśnień, które pozwalają uchwycić różnice między francuskimi instytucjami prawa a polskim systemem prawnym. Nie zawsze bowiem hasło przetłumaczone wprost i funkcjonujące zarówno w języku francuskim, jak i polskim, oddaje istotę oznaczanego pojęcia. Dlatego też jego struktura i układ odbiega nieco od tradycyjnych słowników językowych, często wskazując przykłady zastosowania tłumaczonego hasła. Podane w przykładach zdania pochodzą z autentycznych dokumentów i tekstów prawnych. Wiele haseł zawartych w słowniku odnosi się do instytucji prawa europejskiego z uwagi na fakt, że przekłady dokumentów europejskich zajmują obecnie poczesne miejsce w aktywności zawodowej nie tylko tłumaczy, ale również wszystkich osób działających w szeroko rozumianym obrocie prawnym. W słowniku zaakcentowano też najistotniejsze różnice, pojawiające się w terminologii państw francuskojęzycznych (Belgia, Szwajcaria, Kanada). Często sprowadzają się one do odmiennych zastosowań reguł gramatycznych, pozostawiając dane hasło na poziomie leksykalnym bez zmian. W tekstach prawnych i prawniczych można też niejednokrotnie dostrzec różne warianty tego samego terminu prawniczego, jak w przypadku *conseil de prud'hommes*, które to pojęcie, w zależności od źródła, może również pojawić się jako *conseil des prud'hommes*. W takich przypadkach występujące odmienności zaznaczono w słowniku, podając wersję w nawiasie.

Istotne problemy pojawiają się również przy oznaczeniu rodzaju danego rzeczownika. Tam, gdzie w języku francuskim występuje forma żeńska, została ona umieszczona w nawiasie obok wersji w rodzaju męskim. Rzeczowniki występujące w języku francuskim wyłącznie w rodzaju męskim lub żeńskim oznaczono jako *m* (*masculin*) lub *f* (*féminin*). Wiele jednak rzeczowników występuje w języku francuskim jako rzeczownik i przymiotnik, posiada rodzaj żeński (np. *entrepreneur* — *entrepreneuse*, *commerçant* — *commerçante*), przy czym rzeczownik występuje w podanym tu znaczeniu tylko w rodzaju męskim, niezależnie od tego, czy stosowany jest dla określenia kobiety czy mężczyzny. Forma rodzaju żeńskiego ma wtedy znaczenie całkowicie odmienne (np. *commerçante* to sprzedawczyni, a *notairesse* to żona notariusza). W niektórych przypadkach rzeczownik w znaczeniu podstawowym występuje tylko w rodzaju męskim, ale jeżeli stosowany jest w funkcji przymiotnikowej, w zależności od określanego rzeczownika przybierze formę właściwą dla rodzaju (np. „podwykonawca” — *sous-traitant*, ale „spółka będąca podwykonawcą” — *société sous-traitante*). Tam, gdzie dany rzeczownik posiada jedną formę, taką samą zarówno w rodzaju męskim, jak

i żeńskim, oznaczono go jako *m, f*. Z reguły w słownikach francuskojęzycznych oznaczany on jest jako *n (neutre)*. Podobnie oznaczono przymiotniki. Sporadycznie pojawiają się również formy żeńskie rzadko spotykane w języku francuskim (np. oficer: *officier* — *officière*, która to forma pojawia się np. w oficjalnych dokumentach nadania kobiecie stopnia oficerskiego, niemal nieznana pozostaje natomiast w codziennym języku Francuzów).